

Posudek disertační práce

Název: Srovnávací studie znalostí žáků základních škol v oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí v České, Slovenské a Polské republice.

Autor: Mgr. Iveta Hudzietzová

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Miroslav Kopecký, Ph.D.

Studijní obor: Pedagogika

Úvod:

Předložená disertační práce je tematicky aktuální a společensky prospěšná s ohledem na problematiku ochrany člověka za mimořádných událostí, plynoucích z různých společenských i přírodních rizik a nebezpečí. Ke studijnímu oboru Pedagogika se vztahuje disertační práce především orientací na znalosti žáků základních škol, týkajících se ochrany člověka za mimořádných situací. Název práce odpovídá jejímu obsahu. Disertační práce je obsáhlá a nese znaky komplexního textu. Jedná se o podrobně zpracovanou srovnávací studii zasahující česká, slovenská a polská specifika.

Vlastní hodnocení:

Cíl práce je formulovaný v úvodu. Autorka konstatuje, že: „Disertační práce analyzuje a hodnotí současný stav společnosti ve vzdělávání žáků České republiky, Slovenské republiky a Polské republiky v oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí a srovnává očekávané výstupy žáků nižšího sekundárního vzdělávání v základních školách“. Podle mého názoru je cíl disertační práce formulován jasně a konkrétně. V jeho formulaci bych ale ponechala zaměření na „znalosti“ žáků (ne „vzdělávání“ žáků) tak, jak je to v názvu práce a při formulaci hlavního výzkumného cíle na str. 80. Pedagogické kategorie „znalosti“ a „vzdělávání“ nejsou totožné, proto je nelze v tomto případě zaměňovat.

Disertační práce je rozdělená na část teoretickou a empirickou. V teoretické části se autorka zabývá v první (a jediné) velmi rozsáhlé kapitole, rozdělené do podkapitol, volbou výběru výzkumného problému, riziky a nebezpečími, vymezením základní terminologie, ochranou člověka za mimořádných událostí, vzdělávacími systémy ve středoevropském regionu,

bezpečnostní politikou v kontextu ochrany člověka za mimořádných událostí, přehledem výzkumů v oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí.

Domnívám se, že z hlediska koncepce práce by bylo lépe zpracovat teoretickou část do několika kapitol, což by vedlo k větší přehlednosti textu, pomohlo zdůraznit dílčí témata a usnadnilo orientaci v řešené problematice. Po obsahové stránce je teoretická část dobře zpracovaná. Autorka se výstižně vyjadřuje o rizicích a nebezpečích ve společnosti, o rizicích vycházejících z národních roztržek a konfliktů, rizicích souvisejících s modernizací atd. Souhlasím s ní, že strach člověka a pocit ohrožení byly a jsou součástí našeho každodenního života. V souvislosti s tématem práce a studijním oborem Pedagogika věnuje autorka dostatečnou pozornost pedagogickým kategoriím znalost a klíčová kompetence. Jejich vysvětlení opírá o pojetí odborníků známých odborné pedagogické veřejnosti. Klíčové kompetence vztahuje také k ochraně člověka za mimořádných událostí. Pozitivně hodnotím zpracování podkapitol věnujících se vzdělávacím specifikům v oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí ve sledovaných státech středoevropského regionu. I když zpočátku se jedná o výčty znaků a charakteristik a autorka zůstává v deskriptivní rovině, tak nakonec zpracovává velmi přínosnou komparaci shod a rozdílů ve vzdělávání žáků v tématech ochrany člověka za mimořádných událostí v České republice, Slovenské republice a Polské republice. K pozitivnímu hodnocení obsahu teoretické části práce přispívá i vytvořený přehled výzkumů zabývajících se ochranou člověka za mimořádných situací.

Teoretická část je vhodným východiskem pro část empirickou.

V empirické části řeší autorka ve druhé kapitole cíle a hypotézy výzkumu, ve třetí kapitole metodiku výzkumu, ve čtvrté kapitole se zabývá výsledky výzkumu a v páté kapitole navazuje diskusí.

Strukturování empirické části považuji za adekvátní. Výzkumná metodologie odpovídá požadavkům na disertační práce kladené a nese pečeť solidní spolupráce autorky se zkušeným školitelem (promotorem). Srozumitelně a jasně jsou vymezeny: výzkumný problém, hlavní cíl a dílčí cíle, hypotézy výzkumu, teoretické vymezení výzkumu a vědecký přínos práce. Metodika výzkumu je natolik podrobná, že je pochopitelný celý výzkumný postup a vzniká možnost zopakovat výzkum nebo podrobit postup kontrole. Výzkumná metoda je adekvátní výzkumnému cíli. Je patrné, že tvorbě nestandardizovaného dotazníku vlastní konstrukce

věnovala autorka velkou pozornost, což se projevilo v jeho kvalitě strukturální i obsahové. Výsledky dotazníkového šetření jsou zpracované odpovídajícími statistickými postupy a zveřejněné v přehledných tabulkách. Tabulky jsou komentované autorkou a kromě deskripce výsledků vlastního výzkumného šetření komparuje autorka svoje zjištění s výstupy a závěry jiných výzkumů.

Diskuse je zpracována pečlivě. Pozornost je v ní věnována vymezení nejdůležitějších zjištění formou jejich konstatování, vyhodnocení hypotéz a komparace výsledků s mnoha dalšími výzkumy, které byly v této oblasti realizovány. Z komparací vyplývají poměrně často rozdíly. Možná by bylo vhodné, kdyby se autorka v diskusi alespoň k některým výstupům z komparací vyjádřila. Postrádám zde větší názorovou zainteresovanost autorky.

Návrhy na zlepšení znalostí žáků základních škol v oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí prezentuje autorka v závěru. Návrhy jsou konkrétní a realizovatelné, z čehož je patrné, že navrhovatelka má v pedagogice dobrý odborný rozhled a k tomu je zkušená ředitelka základní školy.

Práce s literaturou:

Z hlediska počtu a odborného zaměření pracovala autorka s úctyhodným výběrem titulů odborné literatury z českého, ale i cizojazyčného jazykového prostředí. Odkazy na použitou literaturu odpovídají normě.

Formální zpracování textu:

Práce je přehledná a esteticky upravená. Pozitivně hodnotím stručné představení obsahu kapitol na jejich začátku a shrnutí nejdůležitějších myšlenek na jejich konci. Přispívá to k pochopení logické návaznosti textu a lepší orientaci v něm. Pravopisné, gramatické a stylistické zpracování textu je na dobré úrovni.

Shrnutí:

V disertační práci je řešeno zajímavé a aktuální téma, které odpovídá studovanému oboru. Cíl je vymezen v úvodu práce. Autorka chce analyzovat a hodnotit současný stav společnosti ve vzdělávání žáků České republiky, Slovenské republiky a Polské republiky v oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí a srovnat očekávané výstupy žáků nižšího sekundárního vzdělávání v základních školách“. V této formulaci cíle dochází k jedné terminologické

nepřesnosti s ohledem na název práce a téma v disertační práci řešené. Autorce nejde o v cíli slibované vzdělávání, nýbrž o znalosti, které zkoumá jak v teoretické, tak v empirické části práce. Teoretická část je koncipována poněkud nešťastně do jedné dlouhé kapitoly. Obsahově jsou v ní ale pojednávána důležitá teoretická východiska, která vytvářejí zázemí pro empirickou část. V empirické části práce postupuje autorka od vymezení výzkumného problému, cíle, hypotéz atd. k metodice výzkumu, výzkumným výsledkům a jejich diskusi, ve které se velmi podrobně věnuje i výsledkům jiných výzkumů a jejich komparaci. Lze konstatovat, že se autorce podařilo naplnit cíl předložené disertační práce a zpracovat disertační práci jako komplexní text, který vznikl na základě studia, analýzy a zpracování velkého množství odborné literatury (české i zahraniční), koncepce, realizace a zpracování výzkumného šetření při uplatnění nestandardizovaného dotazníku vlastní konstrukce ve třech státech za účelem komparace výsledků.

Otázky do diskuse:

1. Jaký je význam závěrů této disertační práce pro rozvoj pedagogiky jako vědecké disciplíny (co přináší pedagogické teorii)?
2. Co považujete za závislé a nezávislé proměnné u pracovních hypotéz na str.81?

Závěr:

Po přečtení a zhodnocení předložené disertační práce, zvážení jejich kladných i záporných stránek mohu konstatovat, že doporučuji disertační práci k obhajobě.

V Olomouci 1. 2. 2023

Prof. PhDr. Helena Grecmanová, Ph.D., oponentka